

УВОД И МЕТОДОЛОГИЈА РАДА

1. Предмет и формулисање проблема истраживања

Први корак у изради овога рада био је одабирање научног подручја у оквиру кога треба одредити тему и писати магистарски рад. Одабрао сам научно подручје – област образовања (савремена реформа и приватизација средњег образовања), а затим сам извршио избор и формулисање теме у том оквиру. Предмет и тема овога рада је Утицај приватизације средњих школа у Републици Српској на мотивацију и учење ученика. Одабирањем теме већ је начелно дорађен и утврђен предмет рада и формулисан проблем истраживања.

Формулисање проблема истраживања трајало је нешто дужи период, почев од избора научног подручја до коначног избора теме. Полазна основа је глобални интерес за научно-теоријску област образовања, а посебно средњошколског (тј. приватних средњих школа). У оквиру тако широког дијапазона интересовања, требало је утврдити тачан, логичан и прихватљив оквир теме, при чему сам се држао нећ познатих методолошких правила према којима тема мора бити везана за један заокружени домен. То значи да тема не смије бити преуска, нити преширока, тј. да се не ради о једном уском проблему или о прешироком комплексу проблема.

Обзиром да се ради о потпуно новом подручју истраживања у области приватизације средњих школа, а којим се код нас до сада мало ко бавио, морао сам посегнути за ширим изворима истраживања изван наших простора. Тако се у овоме раду нашла проблематика приватизације школства земаља нашег окружења. Европске уније, Русије па чак и Америке. Код њих је приватизација цјелокупног школског система давно завршена. И земље нашег окружења су далеко испред нас. Истраживање таквих пројеката приватизације школства, а посебно средњих школа, биће од вишеструке користи и у приватизацији школског система у Републици Српској.

Таквим размишљањем и методом рада дошли смо до оптималне теме под насловом „Утицај приватизације средњих школа у Републици Српској на мотивацију и учење ученика“. Утврђени предмет истраживања подразумијева

обраду образовног система средњег образовања из ранијег периода па до најновије реформе и оснивања приватних основних и средњих школа у земљама нашег окружења и приватних средњих школа у Републици Српској.

2. ЦИЉЕВИ ИСТРАЖИВАЊА

Циљ сваког истраживања, па и овога у области приватизације средњег образовања, јесте продубљивање суштине предмета истраживања и по могућности рјешавања тога проблема. То значи да је циљ открити нешто ново, тј. доћи до новог сазнања о питању које је предмет истраживања, доћи до откривања нових појава у практичном смислу ријечи. И ова тема истраживања је брижљиво одабрана и она већ имплицира циљеве истраживања као саставни дио научне замисли којом се одговара зашто и због чега се нешто или нека појава истражује. Обрада теме Мотивација и учење у приватизацији средњих школа има задатак да оствари научни и практични циљ. Оба наведена циља ће се постићи на сљедећи начин:

- 1) анализом досадашњег стања у развоју школског система и оснивања приватних школа, са освртом на средње школе БиХ, Републике Српске, земаља нашег окружења и Европске уније;
- 2) анализом мјеста и улоге средњег образовања у процесу приватизације школства;
- 3) анализом и утврђивањем школовања код нас, школовања у сусједним земљама и шире;
- 4) властитим истраживањем на основу индентичног анкетног упитника за јавне и приватне школе на простору Републике Српске, као и развоја приватног школства на подручју Србије, Хрватске па чак и европских земаља.

Обзиром на оскудне изворе истраживања приватизације средњих школа, добрим дијелом ћу се ослонити на властито искуство и на резултате истраживања која су проводили стручњаци изван наших простора.

То је због тога што у Републици Српској постоји свега три приватне средње школе, док приватних основних школа у нашој земљи још увијек нема.

Међутим, дијелови теме мотивација и учење су вишеструко истраживана подручја која ћу, наравно, користити у своме магистарском раду. Казивање на тему приватизације ће се прожимати кроз цио рад јер је процес реформе школства дуготрајан и он захтијева ангажовање шире друштвене заједнице.

3. УТВРЂИВАЊЕ ХИПОТЕЗЕ

Хипотеза је битан дио – елеменат и окосница научне замисли и сазнања сваког истраживања. Након утврђивања предмета, проблема и циљева истраживања утврђује се хипотеза као логичан и неопходан слијед мисаоних радњи и поступака у пројекту истраживања. Хипотеза је у основи идеја за коју вјерујемо да ће довести до рјешења проблема. Значи, хипотеза је одређена претпоставка и још непровјерени суд за који претпостављамо да је истинит. Помоћу тога суда можемо тумачити и објашњавати низ одређених чињеница. Хипотеза се најчешће дефинише као мисаона претпоставка у облику појмова и ставова о могућим чињеницама будућег сазнања о још непровјереним чињеницама, неоткривеним својствима, односима, условима настанка или развоја.

4. МЕТОДЕ ИСТРАЖИВАЊА

Нема практичног ни теоријски успјешног рада без добре организације, односно без пажљиво одабраних поступака, тј. без добро одабраних метода. Метода је путоказ и начин рада који се састоји од низа поступака и радњи којима се долази до одређених рјешења. Без правилно одабраних метода не може се доћи до правог одговора на многа постављена питања.

Значај методе у науци поставили су и знали научници још из античког доба, а потврдили су њихову ваљаност, важност и бројни каснији савремени научници и истраживачи. Наш избор метода усклађен је са предметом истраживања приватизација школства са посебним освртом на приватизацију средњих школа.

Др Милорад Закић: *Методологија научноистраживачког рада*, Бања Лука, 2000. године (стр. 54)

- Најстарија је дијалектичка метода и она је коришћена као полазна генерална основа овога рада. Управо ова метода је погодна за сваки почетак научног рада јер

се у њој полази од тезе, затим анализе и тако се коначно дође до синтезе и крајњих резултата.

- Метода анализе садржаја је уско везана са методом синтезе. „Анализа садржаја се развила као начин сређивања квантитативних података по најразличитијим друштвеним општењима која се у науци најчешће називају друштвеном комуникацијом. Ту се јављају квалитативне анализе писаних и усмених комуникација“.

- Дедуктивна метода је она која се често користи у истраживањима путем којих се закључује на основу рашчлањивања цјелине на више елемената.

- У примјени индуктивне методе у магистарском раду, пошао сам од низа појединачних чињеница и тако сам дошао до одговарајућих закључака.

- Историјска метода је у овом раду често коришћена, обзиром да је било неопходно прије свега анализирати традиционално образовање да би се могло прећи на причу о реформи школства и оснивању приватних средњих школа.

- Компаративна метода је неизбјежна приликом израде овога рада, јер без упоређивања образовних система и приказа њихових разлика у временском интервалу и садржини, не бисмо дошли до жељених адекватних резултата.

- Статичка метода је коришћена приликом анализе квантитативних података.

Наведене методе су комбиновано коришћене, тако да је врло тешко одредити која је од њих више допринијела успјешности овога рада.